

Sygn. akt I C 1316/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Wojciech Zatorski

Protokolant Natalia Całka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 czerwca 2017 roku w Ś.

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w K.

przeciwko A. B. (1)

o uznanie umowy za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną umowę darowizny nieruchomości, tj. lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w Ś., objętego księgą wieczystą nr (...) wraz z udziałem w części wspólnej nieruchomości oraz prawie użytkownika wieczystego gruntu (księga wieczysta (...)), zawartą w Ś. w formie aktu notarialnego z dnia 26.10.2015 roku przed notariuszem A. S. (repr. A (...)), pomiędzy A. B. (2) i A. B. (3) – względem powoda, tj. (...) Sp. z o.o. w K., której przysługuje wobec A. B. (2) wierzytelność w kwocie 2.189,42 zł należności głównej, 8.595,82 zł tytułem odsetek ustawowych, 725,15 zł tytułem kosztów procesu, 808,10 zł tytułem kosztów egzekucji i 60 zł tytułem postępowania klauzulowego, wynikających z wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w W., z dnia 29.06.1998 roku, sygn. akt VI GC (...) pomniejszona o kwotę 6.000 zł dokonanej przez powoda wpłaty własnej;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.432 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1316/16

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. w K. wniosła o uznanie za bezskuteczną względem niej umowy darowizny nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny, objęty księgą wieczystą nr (...), dokonanej przez A. B. (2) na rzecz A. B. (3), a także obciążenie pozwanego kosztami procesu (k.2).

W uzasadnieniu żądania powódka wskazała, że wobec A. B. (2) przysługuje jej z mocy wyroku zaocznego SR w Wałbrzychu wierzytelność w kwocie 2.189,42 zł należności głównej, 8.595,82 zł tytułem odsetek ustawowych, koszty procesu w kwocie 725,15 zł oraz 600 zł tytułem zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym, 208,10 zł tytułem kosztów egzekucji i 60 zł tytułem postępowania klauzulowego; powód jest następcą wierzyciela wskazanego w w/w tytule i skierował sprawę do egzekucji, podczas której ustalono, że dłużnik jest właścicielem nieruchomości opisanej w żądaniu pozwu, jednak dokonał jej zbycia w drodze darowizny na rzecz swojego syna, tj. pozwanego, powodując w ten sposób bezskuteczność egzekucji z jego majątku; dłużnik zapewne zdawał sobie sprawę z grożącej mu egzekucji z nieruchomości, zatem darując mieszkanie synowi działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli, przy czym z racji darowizny na rzecz osoby najbliższej zachodzi domniemanie, iż obdarowany wiedział, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli (k.20.).

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania (k. 18).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniósł, że dłużnik i jego syn nie działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli, a nadto, że dłużnik nie jest niewypłacalny, a powód nie wykazał świadomości dłużnika co do pokrzywdzenia wierzycieli oraz nagannej postawy osoby otrzymującej korzyść majątkową; zarzucił przedawnienie wierzytelności stwierdzonej tytułem egzekucyjnym powołanym w pozwie, tj. wyrokiem z 29.06.1998r. (co skutkuje przedawnieniem w dacie 30.06.2008r.); dłużnik nie jest niewypłacalny, bowiem mieszka i pracuje w W., zatem umowa darowizny nie miała na celu pokrzywdzenia wierzycieli, skoro dłużnik nabył nieruchomości w 2012r. a darował ją synowi w 2015r.; umowę darowizny jej strony zawarły ze względu na korzyści podatkowe, pismo komornika wzywające do zapłaty należności nosi datę 03.12.2015r. a więc już po dokonaniu darowizny, zaś w dacie 26.10.2015r. ani pozwany, ani dłużnik nie mieli świadomości istnienia długu i prowadzenia egzekucji, w chwili dokonywania darowizny dłużnik uważał wierzytelność za przedawnioną, skoro od wielu lat nie prowadzono wobec niego żadnej egzekucji, a posiada on inne składniki majątku, zatem darowizna nie skutkuje jego niewypłacalnością; dłużnik ma oszczędności i źródła utrzymania, z których egzekucja jest możliwa; powód nie wykazał, by pozwany wiedział, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem SR w Wałbrzychu z dnia 29.06.1998r. zasądzono od A. B. (2) – (...) w W., na rzecz (...) S.A. w K. kwotę 2.189,42 zł z odsetkami ustawowymi od 15.07.1995r., a także kwotę 675,15 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 500 zł kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego Komornik Sądowy Rewiru I przy SR w Wałbrzychu pod sygn. I Km (...)prowadził egzekucję wobec dłużnika, w toku której w 1999r. ustalono, że dłużnik posiadał wówczas wyłącznie przedmioty użytkowe nie nadające się do zajęcia i sprzedaży licytacyjnej, natomiast wyzbył się majątku sprzedając 2 lata wcześniej lokal mieszkalny położony W., a w 1995r. także udziały w spółce z o.o. (...). Dłużnik posiadał wówczas zadłużenie ok. 40.000 zł należności głównej, przede wszystkim wobec ZUS i US. W postępowaniu tym dłużnik deklarował spłatę zadłużenia, czego jednak nie uczynił.

W/w wyrokowi u na podstawie postanowienia z dnia 18.01.2010r. o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego dnia 22.02.2010r. nadano klauzulę wykonalności na rzecz (...) sp. z o.o. w K., na którą przeszło uprawnienie wierzyciela.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego również Komornik Sądowy przy SR w Ś. G. M. prowadziła pod sygn. Km (...)egzekucję umorzoną postanowieniem z 30.12.2011r. i zakończoną dnia 25.01.2012r. bez przekazania wierzycielowi jakiegokolwiek kwoty.

Dowód:

- tytuł wykonawczy - k.8,
- postanowienie komornika – k.74,
- wysłuchanie wierzyciela – k.66-67.

Wierzyciel wzywał dłużnika do spłaty zadłużenia w 2008r. i w 2010r., jednak bezskutecznie.

Dowód:

- wezwania do zapłaty – k. 68-73.

W 2012r. dłużnik A. B. (2) wykupił od pracodawcy tzw. mieszkanie zakładowe, tj. lokal mieszkalny położony w Ś. przy ul. (...).

Umową darowizny z 26.10.2015r. dłużnik darował w/w lokal o pow. 52,89 m², składający się z pokoju, przedpokoju, kuchni i łazienki oraz pomieszczeń przynależnych, swojemu synowi A. B. (3). Wartość przedmiotu darowizny określono na kwotę 45.000 zł.

Dłużnik przebywał wówczas na stałe od 2006r. w W., a do Polski przyjechał w celu załatwienia transakcji, natomiast pozwany, który wcześniej również kilka lat (od 2013r.) tam przebywał, wrócił do Polski 31.07.2015r.

Dowody:

- KW – k. 23-37.
- częściowo zeznania pozwanego – k. 120 (118),
- umowa darowizny – k. 11-12.

Dnia 19.12.2014r. dłużnik przełał z rachunku w banku angielskim na konto pozwanego kwotę 1.000 (...), a w dniu 22.12.2014r. kwotę 8.000 (...), wskazując w obu przypadkach jako tytuł przelewu: za samochód („for car”).

Dowody:

- wyciąg z rachunku – k. 89.

Powódka złożyła do komornika wniosek egzekucyjny wobec dłużnika 29.06.2015r. Komornik tego samego dnia wysłał do dłużnika zawiadomienie o wszczęciu egzekucji i wezwanie do wskazania mienia, a także doręczenie zajęcia wierzytelności, lecz dłużnik przesyłki nie podjął. Komornik usiłował ustalić adres dłużnika w UM Ś. i US w Ś.; dłużnik wskazał w tych urzędach adres zamieszkania w Ś. i nie zgłaszał żadnych zmian. Kolejnej przesyłki, tj. z 26.08.2015r., dłużnik również nie podjął.

Ponadto 26.08.2015r. Komornik dokonał zajęcia rachunku bankowego dłużnika w m., jednak pismem z 09.09.2015r. Bank powiadomił o braku środków na tym rachunku.

Komornik ujawnił, że dłużnik jest właścicielem lokalu mieszkalnego w Ś. oraz 1/8 nieruchomości gruntowej w J., o czym powiadomił wierzyciela pismem z daty 16.09.2015r.

Komornik w toku czynności terenowych 16.10.2015r. przybył do mieszkania dłużnika, jednak go nie zastał, a wśród mieszkańców budynku nie zdołał uzyskać informacji, czy dłużnik mieszka i przebywa pod adresem w Ś.. Pozostawił dla dłużnika wezwanie do stawiennictwa, które nie odniosło skutku.

Dnia 01.12.2015r. wierzyciel złożył wniosek o egzekucję z nieruchomości, a Komornik 03.12.2015r. wszczął egzekucję z lokalu mieszkalnego dłużnika, lecz dłużnik nie podjął przesyłki zawiadamiającej go o tej czynności. Ponadto Komornik wystąpił do Wydziału Ksiąg Wieczystych SR w Ś. o wpis wzmianki o toczącej się egzekucji.

Dnia 30.03.2016r. do Komornika zgłosił się syn dłużnika, tj. pozwany i poinformował, że ojciec od 2010r. przebywa w Anglii, nie posiada stałej pracy, a ponadto wniosł o umorzenie egzekucji z nieruchomości z uwagi na darowanie jej przez dłużnika synowi. Nie wskazał adresu dłużnika. O zbyciu nieruchomości Komornik poinformował wierzyciela i zobowiązał go do wskazania, czy dysponuje orzeczeniem ze skargi pauliańskiej, w terminie 14 dni, pod rygorem umorzenia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości.

Dowód:

- w aktach Km 1240/15:
- . wniosek – k. 1,

- . zawiadomienie, wezwanie i doręczenie – k. 5,6 i 10,
- . przesyłka – k. 11,27,
- . informacje UM i (...) k. 15 i 22,
- . protokół – k. 31,
- . wykaz KW i pismo do wierzyciela – k. 32 i 34,
- . informacja mBanku – k. 33,
- . wniosek o egzekucję z nieruchomości – k. 38,
- . wezwanie i przesyłka – k. 44 i 47,
- . wniosek – k. 48-49,
- . protokół i oświadczenie – k. 63-64,
- . pismo do wierzyciela – k. 90.

Komornik zawiadomił także tutaj. SR o wszczęciu egzekucji z nieruchomości (03.12.2015r.). Postanowieniem z 20.01.2016r. zobowiązano dłużnika do składania sprawozdań z zarządu nieruchomością, lecz wysłana do dłużnika 22.01.2016r. przesyłka nie została podjęta, pomimo wysłania jej na adres widniejący w systemie P.. Nie została podjęta również kolejna przesyłka (Ponaglenie) wysłana 07.03.2016r. Po ukaraniu dłużnika postanowieniem z 09.08.2016r. grzywną za brak sprawozdania przesyłka została podjęta przez pozwanego dnia 26.08.2017r. Dnia 14.11.2016r. podjęta została także kolejna przesyłka, tj. ponaglenie z 25.10.2016r. W wykonaniu ponaglenia 16.11.2016r. złożone zostało sprawozdanie dłużnika z zarządu nieruchomością

Dowód:

- w aktach I Co 3302/15:

- . zawiadomienie – k. 2,
- . doręczenie – k. 12, 27
- . (...) – k. 18 i 23,
- . pesel dłużnika – k. 16,
- . postanowienie – k. 24,
- . (...) – k. 28,35,
- . ponaglenie – k. 33,
- . sprawozdanie – k. 33.

W toku procesu dłużnik A. B. (2) dnia 03.01.2017r. wpłacił bezpośrednio do Komornika kwotę 6.000 zł, wskazując jako tytuł wpłaty sprawę Km (...).

Dowód:

- przelew – k. 55

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Prawną podstawę żądania pozwu określanego skargą paulińską stanowi art. 527 k.c. który w § 1 stanowi, że gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2). Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§ 3).

W realiach sporu w pierwszym rzędzie ustalenia wymaga zasadność zgłoszonej pozwem wierzytelności, skoro pozwany podnosi zarzut jej przedawnienia, w szczególności z uwagi na datę tytułu egzekucyjnego i daty prowadzenia egzekucji, jak też niewytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego.

Zasadniczo pozwany ma rację. Roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy (art. 125 /zd.1/ k.c.). Zważywszy nadto na zapisy art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 124 k.c. wierzytelność, na którą wskazuje powódka jest przedawniona, skoro na podstawie tytułu egzekucyjnego z 1998r. prowadzono egzekucję jeszcze w tym samym roku (na co wskazuje sygnatura, tj. I Km (...)), zakończoną prawdopodobnie w 1999r. (na co wskazuje wysłuchanie wierzyciela z dnia 24.02.1999r. przed umorzeniem postępowania – k. 66), a następnie egzekucję wszczęto w 2011r. (na co wskazuje sygnatura Km(...)-k. 74), zatem pomiędzy tymi zdarzeniami upłynął okres ponad 10-letni. Innych dat czynności egzekucyjnych lub innych czynności przedsięwziętych bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia powódka nie wykazała. Tymczasem warunkiem dochodzenia ochrony na podstawie art. 527 § 1 k.c. jest wykazanie posiadania w stosunku do dłużnika, który dokonał kwestionowanej skargą paulińską czynności prawnej, wierzytelności, która powinna istnieć w chwili dokonywania zaskarżonej skargą paulińską czynności prawnej oraz w chwili wytoczenia powództwa na podstawie art. 527 § 1 k.c. (por. wyrok SN z dnia 07-03-2013, syg. IV CSK 452/12, publ. BeckLegalis, orzecznictwo do art. 527 k.c.).

W reakcji na zarzut przedawnienia powódka podniosła zarzut sprzeczności powyższego z zasadami współzycia społecznego (k. 63), co jest dopuszczalne w świetle judykatury (por. uzasadnienie wyroku SN z 16.02.2006r., syg. IV CSK 380/05 i cyt. tam dalsze orzecznictwo SN), a co w ocenie sądu jest w niniejszej sprawie słuszne, ponieważ oddalenie powództwa na tej podstawie pozostawałoby w konflikcie z normami etycznymi i moralnymi (por. uzasadnienie wyroku SN z 17.11.2010r., syg. I CSK 57/10). Dłużnik nie może przecież być premiiowany za to, że przez lata zwlekał z płatnością długów i unikał wierzyciela, który dochował staranności w dochodzeniu swych należności wszczynając 3-krotnie egzekucje, ponosząc przy tym starania i dalsze, niemałe koszty, co szerzej zostanie omówione poniżej.

Przechodząc do oceny skargi paulińskiej wierzyciela podkreślenia wymaga, że pozwany uzyskał nieruchomości tytułem darowizny, zatem bezpłatnie, a ponadto, że jest synem dłużnika, a więc osobą będącą z nim w bliskich stosunkach, co upoważnia do zastosowania unormowań z art. 527 § 3 i 528 k.c.

Domniemanie z art. 527 § 3 k.c. nie zostało przez pozwanego wzruszone. W szczególności nie zdołał on przekonać sądu, że nie miał świadomości długu, a w konsekwencji, że dłużnik nie działał (i w ogóle mógł działać) z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Zważywszy na numer P. pozwanego wskazany w umowie darowizny (k. 11), urodził się on w 1985r. Wobec tego w latach: 1998-1999 (k. 66) i w latach: 2011-2012 (k. 8o. i 74) powinien był już mieć świadomość problemów finansowych

ojca i ich rozmiarów, a w drugim z w/w okresów orientować się w tych problemach, które z uwagi na skalę zadłużenia (k. 66 in fine), które spłacane nie było (k. 67, 68-73), musiało stanowić bardzo poważny problem w życiu rodziny.

Ponadto wskazania wymaga, że sam pozwany zeznał, że po pobycie w Anglii wrócił do Polski 31.07.2015r. (k. 118o.), wcześniej, bowiem jeszcze w Anglii darował ojcu pieniądze w kwocie 9.000 (...) (równowartość ok. 45.000 zł), a ojciec jemu już w Polsce ekwiwalentnie darował mieszkanie (k. 118), co nastąpiło w październiku 2015r. (k. 118o.). Niezależnie zatem od niezgodności dat w/w czynności dłużnika i pozwanego (o czym poniżej), wskazania wymaga, że już w dacie czynności Komornika z 16.10.2015r. (protokół na k. 32 akt Km), zachodziły podstawy do uzyskania przez pozwanego informacji uzasadniających świadomość długów ojca i jego problemów z tym związanych. Trudno zasadnie przypuszczać, by pozwany przebywając w Polsce od VIII 2015r. nie widział żadnego zawiadomienia, wezwania, itp. (lub dotyczącego ich awiza), a wobec powyższego zasadne jest pytanie, dlaczego nie podejmował przesyłek albo nie zgłosił nadawcom nieobecności ojca albo nie zawiadomił go o awizach, skoro od w/w czasu był już w Polsce, a zatem wezwanie z X już mógł odebrać i sporne kwestie wyjaśnić. W uzupełnieniu dodać można, że przy dacie czynności terenowych komornika i pozostawieniu wówczas dłużnikowi stosownego wezwania (k. 32 akt Km) oraz dacie i miejscu darowizny (k. 11), brak reakcji dłużnika lub pozwanego dziwi tym bardziej. Jeżeli natomiast sytuacja przedstawiała się inaczej, w szczególności pozwany nie miał wiedzy o okolicznościach uzasadniających w/w wątpliwości, powinien był to wykazać, czym wzruszyłby jednocześnie w/w domniemanie, co jednak nie nastąpiło. A. B. (3) stawiał się u komornika dopiero po wszczęciu egzekucji z nieruchomości, konkretnie 30.03.2016r (k. 63 akt Km), a i tak nie wskazał adresu dłużnika. Ponadto pozwany zgłaszając się do Komornika 30.03.2016r. (k. 63 akt Km) z pewnością nie uczynił tego bezzwłocznie po otrzymaniu postanowienia 09.08.2016r. o ukaraniu dłużnika grzywną (k. 24 i 28 akt Co). Nie uczynił tego również w bezzwłocznej reakcji na jakąkolwiek inną czynność egzekucyjną lub nadzorczą, skoro z akt Co i Km czynności takie nie wynikają, zaś pozwany nie wykazał zależności przeciwnej. Tymczasem wiedza osoby trzeciej o działaniu z pokrzywdzeniem wierzycieli może być ogólna, tj. wystarcza, że osoba ta mogła się o tym dowiedzieć zachowując należytą staranność (por. kodeks cywilny z komentarzem pod red. J. Winiarza, Warszawa 1989, tom I, s. 537). Taką wiedzę pozwany niewątpliwie mógłby uzyskać reagując na wezwania wysyłane przez komornika, zachowując w ten sposób staranność wymaganą w tej sytuacji, w szczególności wobec licznych zobowiązań dłużnika z okresu sprzed kwestionowanej darowizny.

W zakresie twierdzeń pozwanego i jego ojca co do tego, że w istocie doszło do sprzedaży mieszkania, nie zaś darowizny, jak wskazuje umowa zawarta w formie aktu notarialnego, zwrócenia uwagi wymaga przede wszystkim to, że w.w - niemal bezkrytycznie - ustnie podważają dokument sporządzony w formie pisemnej szczególnej, co z założenia nie może zyskać aprobaty sądu. Ponadto porównanie dat wskazywanych czynności, gdyby hipotetycznie przyjmować prawdziwość twierdzeń pozwanego i dłużnika, przeczy ich zeznaniom, skoro przeniesienie własności nieruchomości nastąpiło w X 2015r. a przelewy, na które powołuje się pozwany pochodzą z XII 2014r., a przy tym brak jakichkolwiek dalszych dowodów, poza oczywiście twierdzeniami samych zainteresowanych, choćby pośrednio wskazujących na związek tych czynności. Dodać można, że - wbrew w/w twierdzeniom - z dowodu przelewu i tak wynika teza przeciwna, skoro wskazano tam określony tytuł transakcji, tj. samochód. Skłania to do wniosku, że transakcja objęta przelewem stanowiła odrębne samodzielne zdarzenie gospodarcze, które tylko mogło, lecz bynajmniej nie musiało łączyć się ze sporną darowizną. Możliwe jest bowiem zarówno to, że pozwany dał ojcu pieniądze na samochód, za co ten później darował mu mieszkanie (co jednak jest wątpliwe z racji odległych dat w/w transakcji oraz braku wykazania pożądanego w tych warunkach zapewnienia, że darowizna w konkretnie określonej przyszłości miał nastąpić, a przy tym zachodzi łączność tych czynności), jak i możliwe jest także to, że przelewy z XII 2014r. dotyczyły innej, samodzielnej transakcji (na co może wskazywać tytuł obu przelewów). Wątpliwości w tym zakresie obciążają pozwanego, skoro to on wywodzi z przedłożonych dokumentów skutki prawne, jednak pozwany nie sprostął powyższemu, choćby w drodze dołączenia dowodu z urzędowego tłumaczenia w/w przelewów oraz wykazania dalszych zdarzeń wskazujących na łączność spornych czynności.

Nie do przyjęcia są też twierdzenia pozwanego i dłużnika, że nie jest on niewypłacalny, bowiem posiada majątek i źródła utrzymania, a zatem może spłacić dług. Ponieważ to pozwany podnosi tę okoliczność, to on powinien ją udowodnić (art. 6 k.c.), czego zaniechał. Wpłata częściowa, której dokonał dłużnik nie zmienia w/w oceny, skoro nie

nastąpiły dalsze regularne wpłaty w kwotach uzasadniających obiektywnie usprawiedliwione przekonanie, że dłużnik jest w stanie dług spłacić w rozsądnym czasie, gdyż posiada stosowny majątek, a ponadto pozostałość zadłużenia jest wysoka. W tych warunkach zasadne byłoby pytanie, dlaczego pozwany, deklarujący tak dobrą sytuację dłużnika, nie skorzystał z dobrodziejstwa art. 533 k.c.

Tymczasem powódka, która powołuje się na niewypłacalność ojca pozwanego, skutecznie to wykazała wskazując na bezskuteczność egzekucji.

Stan niewypłacalności w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. nie musi oznaczać całkowitej niemożności zaspokojenia wierzyciela. Wystarczające jest bowiem, by w następstwie zaskarżonej czynności nastąpiło pogorszenie możliwości zaspokojenia się wierzyciela bądź jej opóźnienie (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 30-06-2016, syg. I ACa 1240/15). Dostateczną przesłanką przyjęcia działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli jest przy tym istnienie ogólnej świadomości co do tego, iż w wyniku podejmowanych czynności może on być niewypłacalny lub stan jego niewypłacalności może się powiększyć. (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 19-04-2016, syg. I ACa 245/16). Działanie ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli polega na pozytywnej wiedzy dłużnika, że istnieją zobowiązania (długi) bez względu na to czy sporne czy jeszcze niewymagalne, że w następstwie czynności prawnej określone składniki wyjdą z jego majątku, a w konsekwencji nastąpią problemy z zaspokojeniem wszystkich lub niektórych wierzycieli w chwili jej dokonywania lub w przyszłości. Wiedza ta powinna być badana na chwilę dokonywania czynności. (por. wyrok SN z 18-04-2012, syg. V CSK 183/11). Jeżeli dłużnik nie działa z świadomością pokrzywdzenia wierzycieli dlatego, że nie dołożył staranności, aby nabrać przekonania co do ewentualnego pokrzywdzenia wierzyciela, art. 527 stanowi podstawę zaskarżenia czynności dłużnika (por. KC z komentarzem pod red. J. Winiarza, s.537).

W realiach sporu nie do przyjęcia są tłumaczenia dłużnika co do jego /nie/wiedzy o zadłużeniu skutkującym egzekucją z nieruchomości (k.1110.). Dłużnik ostatecznie sam przyznaje, że miał dług u poprzednika powoda, zresztą miał tych długów wiele. Dlatego trudno racjonalnie przyjmować, by dłużnik nie był świadom możliwości egzekwowania tych długów, a w efekcie, by nie był świadom ewentualności skierowania do niego pretensji z tytułu zadłużenia powstałego w (...) S.A. Ostatecznie dłużnik chcąc dochować należytej staranności powinien był te kwestie sprawdzić, czego nie uczynił.

Oceniając sprawę w kategoriach zasad współzycia społecznego i nadużycia przez pozwanego prawa przy zgłoszeniu zarzutu przedawnienia, w pierwszej kolejności można wyrazić ogólną tezę, iż nie powinien być premiiowany ten, kto prawo omija – np. powołując się na dokonanie czynności pozornej, tj. sprzedaży, a nie darowizny (jak twierdzą pozwany i jego ojciec) – a następnie sam domaga się ochrony prawnej, gdy ma ono pozytywnie skutkować dla niego. Następnie przypomnienia wymaga, że poprzednik prawny powoda wszczął egzekucję jeszcze w 1998r. a więc niezwłocznie po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego, po czym wszczął ją jeszcze dwukrotnie, zawsze ze skutkiem negatywnym, ponosząc przy tym trud i koszty postępowania egzekucyjnego. Nie jest więc społecznie uzasadnione, by podmiot wielokrotnie starający się odzyskać przysługujące mu należności i ponoszący z tego tytułu dalsze konieczne nakłady, w szczególności koszty, nie mógł uzyskać zaspokojenia tylko dlatego, że przekroczył w jednym przypadku okres przedawnienia, gdy dodatkowo w tym właśnie czasie doszło do przekształceń podmiotowych po stronie powódki (która w 2010r. uzyskała tytuł wykonawczy wydany na następcę prawnego pierwotnego wierzyciela). W dalszej kolejności wskazać należy na okoliczności dotyczące postawy dłużnika, który doprowadził do znacznego zadłużenia, wyzbył się majątku, nie odbierał korespondencji, po czym wyjechał za granicę, unikając kontaktu z wierzycielami przez wiele lat. Dlatego też, z uwagi na swoistą kumulację w/w okoliczności, nie do zaakceptowania jest postawa dłużnika, która uzasadnia obawy, że jest niemal obliczona na uzyskanie zapomnienia długów przez wierzycieli lub ich przekonania, że długi te i tak są nie do odzyskania. Z tych przyczyn krytyka zarzutu przedawnienia z uwagi na sprzeczność z art. 5 k.c. ma pełne uzasadnienie.

Potwierdzeniem przyjętej tezy jest ocena następstw uwzględnienia powództwa, tj. orzeczenia o bezskuteczności zaskarżonej czynności wobec powódki. Jeżeli bowiem uwzględnić twierdzenia dłużnika, że nie miał zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli, w szczególności powódki, a poza tym może spłacić dług, brak przeszkód by to prostu

uczynił, co zapowiada od dłuższego czasu (a czego mimo upływu czasu i zapowiedzi możliwości n/t spłaty w 2-3 ratach nie uczynił), a co egzekucję z nieruchomości, a tym samym uwzględnioną skargę, czyniłoby bezprzedmiotową. Innymi słowy dłużnik może dokonać spłaty długu, skoro deklarował taką wolę i możliwości jej spełnienia. Może też wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne z racji przedawnienia wierzytelności. Żadnej z tych czynności mimo to nie podjął, wcześniej nie spłacał zadłużenia i nie reagował na upomnienia wierzyciela, a ostatecznie podniósł zarzut przedawnienia, zatem uprawniony jest wniosek, że rażąco uchybił obowiązkowi współdziałania w wykonaniu zobowiązania.

Reasumując, powódka skutecznie podważyła zarzut przedawnienia (art. 5 k.c.), co przy słuszności żądania pauliańskiego, powództwo czyni zasadnym, o czym w pkt I orzeczono na podstawie art. 527 k.c.

O kosztach procesu (pkt II wyroku) stosownie do wyniku sporu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Pozwany jako strona przegrywająca zwróci zatem powódce poniesione koszty procesu, na które składają się opłata od pozwu, opłata skarbową od złożenia pełnomocnictwa i wynagrodzenie pełnomocnika powódki liczone stosownie do wartości przedmiotu sporu.

Na oryginale właściwe podpisy

zgodność odpisu z oryginałem

stwierdza z up. Kierownika

I Wydziału Cywilnego

Sądu Rejonowego w Świdnicy

Sekretarz Sądowy

mgr Natalia Całka